

แนวทางการวิจารณ์วรรณกรรม สำหรับนิสิตนักศึกษา ผู้เริ่มเรียนวรรณคดีวิจารณ์

■ สมเกียรติ คู่ทวีกุล

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดให้วิชา **ทย 424 วรรณคดีวิจารณ์ (TH 424 Literary Criticism)** ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชาว่า **“ศึกษาความเป็นมาของการวิจารณ์และแนวการวิจารณ์แบบต่างๆ ตลอดจนฝึกการวิจารณ์วรรณคดีประเภทต่างๆ”** (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะมนุษยศาสตร์, มปป : 138) เป็นวิชาบังคับ ซึ่งนิสิตต้องเรียนในภาคปลายปีที่ 3 โดยมีผู้เขียนบทความนี้เป็นคนสอนติดต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน จากประสบการณ์ในการสอนพบว่า แม้นิสิตจะเรียนวิชาดังกล่าวตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ นิสิตแทบทุกคนยังขาดความพร้อมในการเรียน กล่าวคือ พวกเขาไม่สามารถวิจารณ์หรือตีความวรรณกรรมอันเป็นขั้นตอนแรก ๆ ตามระเบียบวิธีของวรรณคดีวิจารณ์ เมื่อเป็นเช่นนี้ นิสิตจะวิพากษ์วิจารณ์และประเมินค่าวรรณกรรมที่ตนยังไม่เข้าใจความหมายอย่างถ่องแท้ได้อย่างไร

หากพิจารณาโครงสร้างหลักสูตรวิชาเอกภาษาไทย จะเห็นว่าในชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 ภาคต้น นิสิตได้เรียนวิชาด้านการอ่านโดยเฉพาะและการวิเคราะห์

วรรณคดีซึ่งมีเนื้อหาเรื่องการวิจารณ์งานประพันธ์รวมอยู่ด้วย เมื่อถึงเวลาที่นิสิตต้องเรียนวิชาวรรณคดีวิจารณ์ ย่อมคาดหวังได้ว่า นิสิตต้องผ่านการฝึกหัดและพัฒนาทักษะการอ่านวิจารณ์ อันเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการทำความเข้าใจวรรณกรรมอยู่ในระดับที่พร้อมจะฝึกทักษะการวิพากษ์วิจารณ์และประเมินค่าวรรณกรรมต่อไปได้ทันที ทว่าความเป็นจริงกลับตรงกันข้ามกับความคาดหวังข้างต้นโดยสิ้นเชิง

การที่นิสิตยังขาดความพร้อมในการเรียนอย่างไม่สมควรขาด คือสาเหตุสำคัญอันทำให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่องและหยุดชะงัก ซึ่งอาจนำไปสู่ความไร้ประสิทธิภาพและความล้มเหลวในที่สุด นี่คืออุปสรรคอันยิ่งใหญ่ของการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีวิจารณ์ของภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งหากไม่เร่งหาทางแก้ไข อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของบัณฑิตของภาควิชาอย่างแน่นอน

ในระยะแรกขณะยังด้อยประสบการณ์ ผู้สอนพยายามหาทางแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยใช้เวลาส่วนหนึ่งของวิชาวรรณคดีวิจารณ์ให้นิสิตฝึกหัดวิจารณ์วรรณกรรมเท่าที่จำเป็น พอที่จะเรียนเรื่องการ

วิพากษ์วิจารณ์และประเมินค่าวรรณกรรมต่อไปได้บ้าง ทว่าการกระทำดังกล่าวกลับกลายเป็นการสร้างปัญหาแบบงูกินหางขึ้นมาโดยไม่เจตนา กล่าวคือทำให้กินเวลาของวิชาวรรณคดีวิจารณ์โดยใช้เหตุ และเวลาที่เหลืออยู่ก็ไม่เพียงพอที่นิสิตจะใช้ศึกษาเนื้อหาวิชาซึ่งมีจำนวนมากให้ครบถ้วนเต็มเม็ดเต็มหน่วย

ทางเลือกในการแก้ปัญหาอีกทางหนึ่งซึ่งน่าจะได้ผลดีกว่าทางแรก เพราะไม่ต้องแย่งเวลาของวิชาวรรณคดีวิจารณ์แต่อย่างใด ก็คือการช่วยเหลือนิสิตให้เรียนรู้และฝึกหัดการอ่านวิจารณ์ด้วยตนเองนอกเวลาเรียนควบคู่กับการเรียนรู้และฝึกทักษะการวิพากษ์วิจารณ์และประเมินค่าวรรณกรรมในชั้นเรียน นี่คือที่มาของตำรา “**แนวทางการวิจัยวรรณกรรมสำหรับนิสิตนักศึกษาผู้เริ่มเรียนวรรณคดีวิจารณ์**” ซึ่งผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นเสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นผลงานในการปฏิบัติงานเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการช่วงเดือนเมษายน 2545 ถึง มีนาคม 2546 ผู้เขียนประสงค์ให้นิสิตใช้ตำราเล่มนี้เป็นคู่มือทำความเข้าใจและฝึกหัดเรื่องการวิจัยวรรณกรรม ซึ่งตนยังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้และยังมีทักษะไม่เพียงพอเพื่อสร้างพื้นฐานที่มั่นคงแข็งแรงไว้รองรับการเรียนรู้และฝึกหัดวิพากษ์วิจารณ์และประเมินค่าวรรณกรรม อันเป็นขั้นตอนท้ายสุดตามระเบียบวิธีของวรรณคดีวิจารณ์

วรรณกรรมหรืองานประพันธ์มีซุ่มทรัพย์มหาศาล ซุกซ่อนอยู่ เต็มไปด้วยเรื่องลึกลับที่รอการเปิดเผยค้นพบ และกลอุบายซึ่งทำทนายให้ผู้อ่านค้นหา ในฐานะผู้อ่าน นิสิตคือนักพจญภัยที่จะสืบเสาะค้นหาให้พบว่ามีสมบัติล้ำค่าอะไรซุกซ่อนอยู่บ้างในวรรณกรรมแต่ละเรื่อง การวิจารณ์คือเครื่องมือสำคัญที่สุดของการค้นหาสมบัติดังกล่าว ผู้อ่านซึ่งได้ฝึกและพัฒนาทักษะการอ่าน

วิจารณ์มาอย่างดีพอเท่านั้น จึงจะสามารถค้นพบความลับของความหมายและประสบการณ์ที่วรรณกรรมหยิบยื่นให้ ทักษะการอ่านวิจารณ์เป็นความเชี่ยวชาญสามารถอันเกิดจากการเรียนรู้ในการตีความหรือแปลความหมายวรรณกรรมประเภทต่างๆ ซึ่งในวงวรรณกรรมสากลหมายถึง สารคดี บันเทิงคดี บทกวี และบทละคร

ในตำราเล่มนี้ ผู้เขียนฝึกหัดนิสิตให้อ่านวิจารณ์ด้วยงานประพันธ์สามชนิด ซึ่งกำลังมีบทบาทสำคัญอยู่ในวงวรรณกรรมไทยขณะนี้ คือ สารคดี บันเทิงคดี และบทกวี งานประพันธ์ประเภทสารคดีที่นำมาให้นิสิตฝึกวิจารณ์คือ ความเรียง และงานประพันธ์ประเภทบันเทิงคดีก็นำมาเฉพาะเรื่องสั้น ส่วนนวนิยายนั้นไม่อาจนำมาให้นิสิตฝึกหัดได้ เนื่องจากติดขัดเรื่องความยาวของตัวงาน

แนวคิดที่ผู้เขียนใช้เป็นกรอบในการเรียบเรียงตำรา มีสองแนว แนวคิดแรกคือเรื่องย่อหน้า อันถือได้ว่าเป็นงานประพันธ์ซึ่งมีขนาดสั้นที่สุดที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง โครงสร้างของย่อหน้าอันประกอบด้วยเนื้อหาและความคิด จะช่วยให้นิสิตเข้าใจงานประพันธ์ที่มีโครงสร้างสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นตามลำดับดีขึ้นและเร็วขึ้น ส่วนแนวคิดอีกแนวหนึ่งคือเรื่องการวิจารณ์งานประพันธ์เชิงเปรียบเทียบซึ่งจะช่วยให้ นิสิตค้นพบความหมายของงานประพันธ์ได้ง่ายขึ้น และอย่างมั่นใจยิ่งขึ้น ด้วยการเปรียบเทียบงานประพันธ์ที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่รูปแบบหรือวิธีการนำเสนอแตกต่างกัน

งานประพันธ์ทั้งหมดซึ่งนิสิตได้ฝึกหัดวิจารณ์ ตั้งแต่ความเรียงย่อหน้าเดียวจนถึงบทกวี แม้จะมีรูปแบบต่างกันแต่ก็มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งก็คือการสื่อสารนั่นเอง ไม่ว่าจะงานประพันธ์นั้นจะเป็นร้อยแก้ว ซึ่งได้แก่

ความเรียงและเรื่องสั้นหรือร้อยกรองอันได้แก่บทกวี ผู้เขียนก็กำลังสื่อสารกับผู้อ่านอยู่ และสารที่ผู้เขียนส่งมายังผู้อ่านคือความหมาย (Meaning) อันเป็นกฎเกณฑ์พื้นฐานของวรรณกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งนักเขียนใช้ปรุงแต่งประสบการณ์ชีวิตมนุษย์ร่วมกับกฎเกณฑ์พื้นฐานอื่นๆ อีกสื่ออย่างคือ รูปแบบ (Form) น้ำเสียง (Tone) ตัวละคร (Character) และภาษา (Language) (Myers – Shaffer, Christina. 2000 : V) ให้เป็นงานประพันธ์ที่สื่อความเชื่อ ความรู้สึก อารมณ์ และความคิดเห็นสู่ผู้อ่าน แม้ว่าประสบการณ์ชีวิตมนุษย์จะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย กฎเกณฑ์พื้นฐานของวรรณกรรมทั้งห้าก็มีได้ผูกติดกับกาลเวลา และยังคงเกี่ยวพันกับผู้อ่านในปัจจุบันเช่นเดียวกับในอดีตยังไม่เสื่อมคลาย

ใช้แต่นักเขียนเท่านั้นที่ใช้กฎเกณฑ์ของวรรณกรรมในด้านความหมาย นิสิตในฐานะผู้อ่านก็จำเป็นต้องใช้ด้วยเพื่อที่จะเป็นนักอ่านซึ่งรับสารได้มากขึ้น ความเข้าใจกฎเกณฑ์ของวรรณกรรมในด้านความหมายนี้จะช่วยผู้อ่านให้เข้าใจสิ่งที่นักเขียนกำลังพูดถึง มีผลทำให้การรับรู้ของผู้อ่านเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะอ่านงานประพันธ์อันยิ่งใหญ่หรือแม้แต่หนังสือพิมพ์รายวันก็ตาม

ความหมายอันเป็นกฎเกณฑ์พื้นฐานของวรรณกรรม ซึ่งนักเขียนและผู้อ่านต่างก็ใช้ร่วมกันนี้เป็นมโนทัศน์สองด้าน กล่าวคือ ในด้านหนึ่งผู้อ่านย่อมมีผู้เขียนซึ่งมีสาระสำคัญหรือเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอ มีจุดสำคัญที่จะกระทำต่อเนื้อหาสาระ และมีลำดับรายการของเรื่องที่จะต้องปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จเมื่อผู้อ่านมองหาคำตอบในในงานประพันธ์เท่ากับว่าเขากำลังมองหาเจตนาของผู้เขียนอยู่ มโนทัศน์อีกด้านหนึ่งก็คือ ผู้อ่านซึ่งเข้าสู่งานประพันธ์โดยไม่มี

ความรู้เรื่องเจตนาของผู้เขียนมาก่อน แต่มีความคิดเห็นบางอย่างอันไตร่ตรองไว้ล่วงหน้า สำหรับผู้อ่านจุดรวมศูนย์จะอยู่ที่ตัวงานประพันธ์นั้นๆ และผลกระทบซึ่งงานประพันธ์มีต่อตัวเขา

อันที่จริงความหมายในงานประพันธ์มิได้เกิดจากนักเขียนซึ่งเป็นผู้ส่งสารเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่ยังสามารถเกิดจากผู้อ่านอันเป็นผู้รับสารได้อีกฝ่ายหนึ่งด้วย ดังนั้นการวิจารณ์หรือการแปลความหมายงานประพันธ์จึงกระทำหรือเกิดขึ้นได้สองด้านเช่นกัน โดยแต่ละด้านย่อมมีความสำคัญโดยเฉพาะและมีข้อจำกัดภายในตัวเอง ซึ่งผู้อ่านควรเอาใจใส่ระมัดระวังเพื่อให้การวิจารณ์งานประพันธ์ของตนมีเหตุผล น่าเชื่อถือ และมีความเป็นไปได้อย่างมากที่สุด

การวิจารณ์งานประพันธ์ในตำราเล่มนี้ ผู้เขียนตำรายึดถือมโนทัศน์ของความหมายด้านนักเขียนเป็นแนวทางการวิจารณ์งานประพันธ์ที่ทำให้ นิสิตดูเป็นตัวอย่าง รวมทั้งคำเฉลยแบบฝึกหัด ล้วนเป็นการอ่านที่มีคำตอบเดียวทั้งสิ้น ซึ่งหากมองอย่างผิวเผินอาจเห็นไปได้ว่าขัดแย้งกับหลักการในการวิจารณ์ที่ว่า ไม่มีการอ่านตัวงานประพันธ์ที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว ที่ทำเช่นนี้เพราะผู้เขียนตำราถือว่าภารกิจเบื้องต้นของผู้อ่านก็คือการพยายามทำความเข้าใจความหมายของงานประพันธ์ให้ตรงหรือใกล้เคียงกับเจตนาของนักเขียนให้มากที่สุด ผู้อ่านอ่านงานประพันธ์เพื่อสิ่งใด หากไม่ต้องการสื่อสารทำความเข้าใจกับนักเขียน

ผู้เขียนตำราที่มีทัศนะทางวิชาการด้านวรรณกรรมวิจารณ์ประการหนึ่งซึ่งอาจตรงกันข้ามกับนักวิชาการคนอื่น ๆ ว่า ผู้อ่านซึ่งมีทักษะการอ่านระดับเดียวกันและมีหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องในการอ่านย่อมมีความเห็นต้องงานประพันธ์ชิ้นใดชิ้นหนึ่งคล้ายคลึงกัน โดยจะเห็นพ้องต้องกันในเรื่องหลักๆของงานประพันธ์ชิ้นนั้น

และอาจจะเห็นต่างกันบ้างในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่สำคัญเท่าใดนัก ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนตำราจึงถือว่า การวิจารณ์งานประพันธ์ทั้งที่ทำให้ดูเป็นตัวอย่างก็ดี คำเฉลยแบบฝึกหัดก็ดี คือความเป็นไปได้ของหนึ่งมิใช่อย่างเดียวของการอ่านที่มีเหตุผลเท่านั้น โดยนิสิตซึ่งเป็นผู้อ่านกลุ่มเป้าหมายของตำราเล่มนี้ หรือผู้อ่านทั่วไปที่มีทักษะในการวิจารณ์งานประพันธ์ น่าจะเห็นพ้องมากกว่าที่จะเห็นต่าง อย่างไรก็ตาม หากนิสิตหรือผู้อ่านทั่วไปเห็นว่ายังมีความเป็นไปได้ของอื่นๆ ที่ดีกว่า และมีเหตุผลมากกว่า ผู้เขียนตำราก็ยินดีรับฟัง ถ้าโอกาสอำนวย เราก็จะร่วมกันวิจารณ์และอภิปรายงานประพันธ์ชิ้นนั้นอีกครั้ง อันเป็นการเพิ่มสีสันและรสชาติให้กับ การอ่าน

การวิจารณ์งานประพันธ์ในด้านผู้อ่านนั้นน่าสนใจมาก เป็นการเปิดมุมมองอันแปลกใหม่ที่ท้าทายและสร้างความหฤหรรษ์ให้แก่การอ่านงานประพันธ์ยิ่งกว่าการวิจารณ์งานประพันธ์ด้านแรก ทว่าการวิจารณ์งานประพันธ์ด้านนี้เป็นการอ่านระดับสูงซึ่งนิสิตควรเรียนรู้และฝึกฝนหลังจากมีทักษะการวิจารณ์ระดับเบื้องต้นเป็นพื้นฐานการอ่านที่มั่นคงแข็งแรงเพียงพอแล้วเท่านั้น ผู้เขียนตำราขอเตือนนิสิตว่า การวิจารณ์งานประพันธ์ด้านนี้ควรทำด้วยเหตุผลและความระมัดระวัง ที่สำคัญคือนิสิตในฐานะผู้วิจารณ์ไม่ควรแปลความหมายงานประพันธ์เพื่อตอบสนอง “อัตตา” ของตนเองเป็นอันขาด จงจำไว้ว่า เมื่อใดที่นิสิตวิจารณ์งานประพันธ์อย่างเลยเถิด ด้วยความสนุกสนานจนกลายเป็น “การแปลงสาร” ไปในที่สุด เมื่อนั้นตนก็จะเข้ารกเข้างงและหาทางกลับไม่ถูก

ผู้เขียนตำรามีความยินดีอย่างยิ่งที่นักวิชาการด้านวรรณกรรมวิจารณ์ผู้หนึ่ง มีความเห็นเรื่องวิจารณ์วรรณกรรมทำนองเดียวกัน ทักษะของ

นักวิชาการผู้นั้นทำให้เกิดความมั่นใจว่าตัวเองพานิสิตผู้เริ่มเรียนวิชาวรรณคดีวิจารณ์เดินมาถูกทางแล้ว การวิจารณ์บทประพันธ์ในด้านนักเขียน มีความหมายใกล้เคียงกับ “การอ่านเอาเรื่อง” อันเป็นศัพท์ที่นักวิชาการผู้นั้นใช้ในหนังสือของเขา ส่วนการวิจารณ์บทประพันธ์ในด้านผู้อ่านก็เทียบได้กับ “การอ่าน (ไม่) เอาเรื่อง” คำกล่าวของนักวิชาการผู้นั้นมีดังนี้

“การอ่านไม่เอาเรื่อง” คือการอ่านแบบตามใจฉันและตามใจชอบ ที่ปราศจากหลักเกณฑ์ ใดๆ ทั้งสิ้น นึกจะอ่านและตีความงานเขียนให้เข้ารกเข้างงตามใจนึกและใจสนุกของผู้อ่าน วิธีการ อ่านเช่นนี้มีใช้ในแนวทางการวิจารณ์วรรณกรรมที่ ผู้เขียนเห็นด้วยหรือสนับสนุนแต่อย่างใดทั้งสิ้น “การอ่าน(ไม่)เอาเรื่อง” จะต้องเริ่มต้นจาก “การอ่านเอาเรื่อง” เสียก่อน นั่นคือผู้อ่านต้องฝึกฝนทักษะ และความชัดเจนที่จะสามารถอ่านเพื่อจับใจความตามท้องเรื่อง ได้ถูกต้องว่าใครทำอะไรที่ไหนเมื่อไร และอย่างไร สามารถจะจับอารมณ์ความรู้สึกของ เรื่อง และตัวละคร ซึ่งอาจ จะยอกย้อน แยกย่อยตื่นเขิน โจ่งแจ้ง สุดแล้วแต่ตัวงานแต่ละชิ้นจะนำเสนอสามารถจะจับใจความสำคัญและใจความรองของเรื่องได้อย่างถูกต้อง ไม่คลาดเคลื่อน และอย่างครบถ้วนไม่ตกหล่น ตลอดจนสามารถตีความนัยยะที่ตัวงานต้องการจะสื่อ ถึงผู้อ่านได้อย่างทะลุแจ้งแทงตลอด ในระดับของการอ่านเอาเรื่องดังนี้ ผู้อ่านจะได้รับความเพลิดเพลินจากราวที่นำเสนอ ได้รับความจำเริญใจมากน้อย และบางกรณีอาจจะได้รับความอึดอัดทาง

ความคิดในอรรถรสและความหมายที่ตัวงาน
มุ่งสื่อแสดงต่อผู้อ่าน ส่วน “การอ่าน(ไม่)เอา
เรื่อง” เป็นการอ่านในระดับที่สูงขึ้นไปจากการ
อ่านเอาเรื่อง ที่มีได้มุ่งดูเพียงเนื้อเรื่อง
ใจความหลัก หรือความหมายที่ปรากฏในตัว
งานแต่มุ่งวิเคราะห์กระบวนการสร้างความ
หมายปัจจัยและเงื่อนไขที่ทำให้การสื่อความ
หมายเป็นไปได้ และที่สำคัญคือมุ่งพินิจเพื่อ
ตีแผ่สิ่งที่ “ไม่ปรากฏ” ซึ่งแฝงเร้นหรือแอบ
ซ่อนติดมากับเรื่อง นั่นก็คือความหมายที่เนื้อ
เรื่อง พยายามจะปกปิดไว้จะโดยจงใจหรือไม่
จงใจก็ตาม

(ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์. 2545 : 3 - 4)

ผู้เขียนขอตั้งความหวังไว้ว่า ตำราเล่มนี้จะเป็น
แรงกระตุ้นนิสิตที่เรียนวิชาวรรณคดีวิจารณ์และ
วรรณกรรมปัจจุบันกับผู้เขียน นักศึกษาด้านวรรณกรรม
วิจารณ์ในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ตลอดจนผู้สนใจ
ทั่วไปให้มุ่งมาดปรารถนาที่จะเป็นนักอ่านซึ่งมีความรู้สึก
ไวต่อความหมายของงานประพันธ์และมีสมรรถภาพสูง
ในการรับสารจากงานประพันธ์อันเป็นเป้าหมายที่
แท้จริงและไม่ไกลเกินเอื้อมของการวิจารณ์วรรณกรรม

ผู้เขียนมั่นใจว่าหากนิสิตกระทำกิจกรรมตาม
ลำดับขั้นตอนในแต่ละบทดังที่กำหนดไว้ และนำ
แนวทางที่เสนอแนะในตำราเล่มนี้ไปฝึกฝนวิจารณ์สาร
วรรณกรรมเพิ่มเติมอย่างทุ่มเทและจริงจังในภายหลัง
ในที่สุดนิสิตก็จะสามารถวิจารณ์วรรณกรรมได้อย่าง

แน่นอน รวมทั้งยังจะได้ตระหนักด้วยว่าวรรณกรรม
คือศิลปะการสื่อความหมายด้วยภาษาที่มีมนต์เสน่ห์
เย้ายวนชวนให้หลงใหลอย่างไม่เสื่อมคลาย และทำทนาย
สติปัญญาผู้อ่านให้เพ่งพินิจเพื่อค้นหาความหมายให้พบ
และเมื่อใดที่นิสิตค้นพบความหมายของวรรณกรรมเมื่อ
นั้นนิสิตก็จะเกิดความปิติยินดี ความดีมีค่าและความ
ชื่นชม ดังที่ เจตนา นาควัชระ กล่าวไว้ว่า

การอ่านหนังสือด้วยตนเองด้วยใจรักนั้นเป็น
แก่นแท้ของการเรียนอักษรศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวรรณคดี นักศึกษา
จะต้องรู้จักอ่านเองอ่านให้กว้างอ่านให้ละเอียด
และอ่านให้ลึก หน้าที่ของครูคือเป็นผู้ที่ให้ความ
ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ความชื่นชมที่ได้
จากวรรณคดีคือความชื่นชมที่ได้มาจากการ
ค้นพบสมบัติทางวรรณศิลป์ที่นักศึกษ
แต่ละคนได้แสวงหาด้วยตนเอง ไม่มี
ความสุขใดสำหรับนักวรรณคดีเหนือกว่าการที่
ได้อ่านวรรณกรรมที่ลึกซึ้ง ได้นั่ง“แกะ” ความ
หมายของ วรรณกรรม นั้น ๆ ด้วย ความ
พากเพียรพยายาม บางครั้งอาจจะต้องใช้เวลา
สี่ชั่วโมงเพื่อตีความหมายของกริณิพนธ์บทสั้นๆ
แต่เพียงบทเดียว ถ้านักวิทยาศาสตร์เขามี
โอกาสได้ชื่นชมกับ “Eureka!” ของเขา
นักอักษรศาสตร์ก็มี “Eureka” แบบของเรา
เช่นกันความชื่นชมแบบนี้ครูให้เราไม่ได้โดยตรง
เราต้องแสวงหาด้วยตนเอง และเรามักจะ
บรรลุถึงสิ่งเหล่านั้นนอกห้องบรรยาย

(เจตนา นาควัชระ. 2524 : 127 - 128)

เอกสารอ้างอิง

- เจตนา นาควัชระ. (2524). **ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์**. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์. (2545). **อ่าน(ไม่)เอาเรื่อง**. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะมนุษยศาสตร์ (ม.ป.ป.). **หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต**. กรุงเทพฯ.
- Myers – Shaffer, Christina (2000). **The Principles of Literature**. New York : Barron.